

novičke

januar 2005

Kaj prinaša januarska številka?	3	BESEDA UREDNICE
Pomen promocije vseživljenjskega učenja * Uveljavljanje kulture učenja kot ene temeljnih vrednot sodobnega, osebnega in družbenega življenja * TVU kot promocija kulture učenja	4-15	TEMA MESECA
Usposabljanje novih skupin učiteljev za izvajanje programov UŽU	16-18	DOMAČE NOVIČKE
Tretji delovni sestanek in priložnost za lobiranje	19-20	TEDEN VSEŽIVLJE- NJSKEGA UČENJA 2005
Rezervni oče	21-22	NOVA KNJIGA
Študijski krožek <i>Od vznika do evra</i>	23-24	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na usposabljanje <i>Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih</i> * Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabilo na delavnico <i>Retorika v izobraževanju odraslih</i>	25-27	PRIPRAVLJAMO
	28	POSVETI/KONFERENCE
	29	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.900 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

BESEDA UREDNICE

»Slovenija, učeča se dežela«

Kaj prinaša januarska številka?

»Vseživljenjsko izobraževanje postaja nujnost za vsakogar med nami, ne glede na poklicno področje ali že doseženo izobrazbeno raven. In takšno izobraževanje mora preiti v naš življenjski slog ter postati del našega usakdanjika – ne pod silo razmer..., ampak iz proste volje in lastnih vzgibov, da bi znali in vedeli več, ob tem pa razvijali svoje morda še neodkrite sposobnosti« je ob 10-letnici delovanja Andragoškega centra Slovenije leta 2001 zapisal *dr. Janez Drnovšek*, tedaj še v vlogi predsednika Vlade Republike Slovenije. Januarska številka *Novičk* je delno posvečena **promociji vseživljenjskega učenja** ali drugače, kako načrtno ustvarjati širše družbeno ozračje, ki nas bo spodbujalo k učenju v vseh življenjskih obdobjih. Nekatere projekte, ki uveljavljajo kulturo učenja, skušamo predstaviti tako, kot jih doživljajo udeleženci. Promocija, ki nagovori osebni življenjski smisel, je namreč najmočnejša.

V že znanih rubrikah pišemo o usposabljanju novih skupin učiteljev za izvajanje prenovljenih programov *Usposabljanja za življenjsko uspešnost - UŽU*; obveščamo o tretjem delovnem sestanku projektne skupine *IntALWinE*; predstavljamo novo knjigo *Antona Omerze Rezerčni oče* in delovanje študijskega krožka *Od vznika do evra*; vabimo na zanimive izobraževalne dogodke in srečanja ter vas seznanjamo s posveti in konferencami doma in v tujini.

Vabimo vas, da svoja razmišljanja o temi, ki se ji posvečamo tokrat, zapišete in nam jih pošljete. Vaše prispevke, ki naj ne bodo daljši od dveh strani, bomo zbirali do 10. februarja 2005 in jih objavili v naslednji številki.

Prijetno branje vam želim,

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

TEMA MESECA

Promocija vseživljenjskega učenja Pomen promocije vseživljenjskega učenja

Vseživljenjsko učenje je v Lizbonski strategiji (2000) opredeljeno kot eno od temeljnih gibal razvoja Evrope v najbolj dinamično in konkurenčno, na znanju zasnovano družbo. Dostopno naj bi bilo vsem ljudem in vsi naj bi se vanj vključevali¹. Toda kako razumemo izraz *vseživljenjsko učenje*? Evropska komisija in Cedefop sta v letu 2003 izpeljala javnomnenjsko raziskavo², ki je med drugim pokazala, da je v tedanjih 15 članicah Evropske unije v povprečju kar 45,4 % anketirancev mnenja, da je vseživljenjsko učenje namenjeno predvsem tistim, ki so se slabo odrezali v šolskem izobraževanju; 23,4 % jih meni, da je namenjeno predvsem ljudem v srednjih letih, 13,6 % pa je prepričanih, da naj bi bili v njem udeleženi le mladi. Očitno obstajajo veliki razkoraki v razumevanju, praksa pa kaže, da tudi pri udejanjanju tega načela, lahko bi rekli celo – ideala!

Z namenom, da osvetlimo naša prizadevanja za premoščanje teh razkorakov, tokratno tematsko številko *Novičk* posvečamo *promociji vseživljenjskega učenja* – področju, ki smo ga na Andragoškem centru začeli razvijati leta 1996³ s projektom Teden vseživljenjskega učenja (TVU). Bralcu ob tej priložnosti ponujamo v razmislek vse tri izraze.

Učenje v primerjavi s terminom *izobraževanje* po mnenju mnogih pomeni kompleksnejši pojem, saj obsega širši spekter učnih aktivnosti, predvsem pa vključuje formalne, neformalne pa tudi priložnostne poti pridobivanja znanja in spretnosti. Gre za t.i. *paradigmatični premik od izobraževanja k učenju*, ki v navezi *vseživljenjsko učenje* postaja še aktualnejši. Slovenski strokovnjaki so si mnenja o tem izmenjali na prvem andragoškem kolokviju v okviru TVU 1997. Objavljena so v knjigi *Vseživljenjsko izobraževanje, vseživljenjsko učenje*⁴.

---

¹ *Vseživljenjsko učenje za vse* - sintagma, ki izhaja iz konference ministrov OECD v Parizu, 1996

² Lifelong learning: citizen's views in close-up; findings from a dedicated Eurobarometer survey on lifelong learning, Luxemburg, 2004

³ Leto 1996 je bilo razglašeno za Evropsko leto vseživljenjskega učenja (European Lifelong Learning Initiative – ELLI).

⁴ Publikacija je izšla v zbirki Študije in raziskave pri Andragoškem centru Slovenije, 1998.

Vseživljenjsko je izraz, za katerega si upamo trditi, da smo mu utrli pot v javno rabo tudi s Tednom vseživljenjskega učenja. Po zaslugi vse številnejših prirediteljev, predvsem pa medijske podpore TVU na državni in krajevni ravni je beseda postala bolj vsakdanja, čeprav je treba priznati, da gre še zdaj marsikom težko z jezika. Ob tem želimo poudariti, da nosi dva pomena – poleg časovne razsežnosti, ki jo nekateri opredeljujejo s frazo ‘od zibelke do groba’ (life-long), opozarja tudi na to, da nas spremlja na vseh življenjskih poteh, v vseh vlogah, ki jih prevzemamo (life-wide). Edini pravilni odgovor na Eurobarometrično vprašanje, katerim ciljnim skupinam je vseživljenjsko učenje namenjeno, bi torej bil: vsem! Toda namen tega članka ni na široko opredeljevati, kaj vse *vseživljenjsko učenje* je – to je bilo storjeno že na več mestih. Naj ob tej priložnosti omenim predvsem dva pomembna vira: publikacijo *Učenje, skriti zaklad*⁵ (1996) ter *Memorandum o vseživljenjskem učenju* (2000). Praktični osvetlitvi pojma so namenjeni tudi prispevki v nadaljevanju, ki dokazujejo, da znajo o vseživljenjskem učenju najbolj prepričljivo spregovoriti ljudje, ki so mu predani in navdušujejo s svojim zgledom.

Na tem mestu raje namenimo pozornost razmisleku o **promociji** vseživljenjskega učenja. Žal z eno samo slovensko besedo tega izraza ne moremo nadomestiti, saj ne gre zgolj za **predstavitev** ali **pospeševanje** nekega dogajanja. Naš cilj je ambicioznejši, saj želimo s promocijo vseživljenjskega učenja **širiti zavest** o njegovi potrebnosti v vseh življenjskih obdobjih ter njegovi prisotnosti v vseh življenjskih okoliščinah. Želimo **prispevati k najširšemu razumevanju** vseživljenjskega učenja, ki se ne omejuje le na izobraževanje in usposabljanje za delo, temveč priznava tudi pomen in poti za doseganje drugih ciljev, na primer osebne rasti. Želimo **spodbujati** vedoželjnost in pozitivno naravnost do učenja ter **spreminjati ustaljene predstave** o njegovi (ne)dostopnosti. Prizadevamo pa si tudi za to, da bi postal **glas učečih se** vse bolj slišen in vpliven.

Najnovejši statistični podatki⁶ sicer kažejo, da je Slovenija s 15,1 % (v letu 2003) že preseгла cilj, zastavljen na ravni Evropske unije, po katerem naj bi bilo do leta 2010 v povprečju 12,5 % prebivalcev, starih od 25 do 64 let, udeleženi v vseživljenjskem učenju. Po drugih virih naj bi bil ta delež še večji, toda dejstvo je, da je precejšen del prebivalstva, praviloma tistih z nižjo stopnjo izobrazbe, starejših, brezposelnih ali teže zaposljivih, iz tega toka povsem izključen. Mnogi ne pomislijo, da bi izobraževanje lahko pomembno prispevalo k višji kakovosti njihovega življenja; tisti, ki se tega bolje zavedajo, pa se pogosto ustavijo pred ovirami in predsodki, ki se jim zdijo nepremostljivi.

⁵ Delors, Jacques: *Učenje: skriti zaklad*. Poročilo Mednarodne komisije o izobraževanju za enaindvajseto stoletje, pripravljeno za UNESCO (1996). Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport.

⁶ Vir: Anketa o delovni sili, 2003; objavljeno v delovnem gradivu *Update of the Commission staff working paper Progress towards the Common Objectives in Education and Training*.

V dozdajšnjem devetletnem obdobju promoviranja kulture vseživljenjskega učenja smo vnete somišljenike in dejavne partnerje našli med posamezniki, skupinami in ustanovami, ki so že prepričani in vključeni - bodisi kot ponudniki učnih aktivnosti ali kot udeleženci. Z doseženim smo zadovoljni, vendar se zavedamo, da moramo v prihodnje promocijo tesneje povezati z **raziskovalno dejavnostjo**, zato da bomo znali opredeliti najbolj ranljive, izključene ciljne skupine, se jim približati in pomagati, da svojo potrebo po učenju sploh ozavestijo in prepoznajo potencialne pozitivne učinke učenja na osebno rast, usposobljenost za delo ter sožitje v družini in širših skupnostih. Po drugi strani moramo doseči še večjo povezanost s področjem **informiranja in svetovanja ter izobraževanjem samim**, kajti če s promocijskimi prijemi posameznika nagovorimo, mu vzbudimo upanje, vlijemo samozavest in ga navdušimo za iskanje novih razvojnih poti, potem je nujna vpetost promocije v sklop strokovnih dejavnosti, ki omogočijo, da se iz sanj porodi resničnost. Nenazadnje se moramo raziskovalno posvetiti **spremljanju in (količinskemu ter kakovostnemu) vrednotenju učinkov** promocije vseživljenjskega učenja – premikov na ravni posameznikov, izobraževalne stroke in politike, družbe in ekonomije.

Promocija vseživljenjskega učenja, kot jo razumemo in izvajamo na Andragoškem centru, ni profitno naravnana dejavnost. Čeprav je pomemben motiv naših partnerjev iz vrst izvajalcev izobraževanja pridobiti čim večje število udeležencev in razumejo sodelovanje v promocijski kampanji TVU kot naložbo v lastno dejavnost, s skupnimi močmi vendarle dosežemo tudi širši cilj, t.j. vzpostavljanje razmer za uresničevanje načela *vseživljenjsko učenje za vse*. Zato je toliko pomembnejše, da se med naše partnerje vključijo tudi drugi resorji, ne le izobraževalni, ter da v promociji vseživljenjskega učenja dejavno sodelujejo strokovnjaki, politiki, gospodarstveniki, financerji... in da razumejo, da njenih učinkov nikakor ne gre meriti zgolj s številkami.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Promocija vseživljenjskega učenja Uveljavljanje kulture učenja kot ene temeljnih vrednot sodobnega, osebnega in družbenega življenja

Kulture učenja v našem prostoru ne skušamo udomačiti le s posebnimi promocijskimi dejavnostmi. Pomembno vlogo pri popularizaciji znanja in učenja igrajo naši razvojni projekti,

se pravi potrebam ljudi prilagojene učne, izobraževalne in druge dejavnosti. Mreža teh je razporejena po vsej Sloveniji in je še posebej dobrodošla zunaj večjih izobraževalnih središč. Pomembno je, da pri snovanju novih oblik izhajamo iz specifičnih potreb odraslih in iz zahtev socialnega in naravnega okolja, saj tako ljudje, ki so jim programi namenjeni, lažje povežejo izobraževalno/učno ponudbo z osebno življenjsko potjo, predvsem pa z vrednotami, ki jim življenje osmišljajo. Najmočnejša promocija je opravljena prav s tem, da

- ljudem olajšamo dostop do izobraževanja in jih opremimo s kakovostnimi informacijami,
- z ucnim/izobraževalnim programom podpiramo smiselnost in občutek zmožnosti,
- kjer je le mogoče, ustvarjalnost (učenje, delo in domišljijo) posameznikov povežemo v skupno prizadevanje za dvig kakovosti življenja v skupnosti (v družini, društvu, kraju).

S snovanjem mreže ucnih središč in palete možnosti za neformalno učenje smo v devetdesetih letih pomembno prispevali k uresničevanju načel in nalog, zapisanih v dokumentih Pete mednarodne konference o izobraževanju odraslih (julij 1997, Confintea, Unesco). V mislih imam predvsem **9. točko Akcijskega načrta za prihodnost**, ki vabi k *»preseganju tradicionalnega razlikovanja med začetnim in nadaljevalnim izobraževanjem«* s konceptom vseživljenjskega učenja oziroma s *»konceptom učeče se družbe, kjer vsaka stvar ponuja priložnost za učenje in kjer vsakdo izpolnjuje svoje potencial«*.

Projekti ACS kot oblika promocije vseživljenjskega učenja

Med projekti Andragoškega centra, ki promovirajo kulturo učenja, so predvsem: študijski krožki (ŠK), študijski krožki *Beremo z Manco Košir* (BMK), usposabljanje za življenjsko uspešnost (UŽU), projektno učenje za mlade (PUM), borze znanja, središča za samostojno učenje (SSU), svetovalna središča in projekt za spodbujanje kakovosti – ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI):

- **Študijski krožki (ŠK)** spodbujajo učenje interesnih skupin v lokalnem okolju. Upoštevajo vse štiri stebre iz evropskega dokumenta¹; resda niso namenjeni usposabljanju za opravljanje poklica, vendar so znanja, pridobljena v krožkih, že marsikomu prinesla dodatni ali celo izključni vir zaslužka. Uspešni študijski krožki so močan dejavnik uveljavljanja učenja kot vrednote, pa tudi povezovanja ljudi - v

---

¹ Jacques Delors (v vlogi predsednika Mednarodne komisije o izobraževanju za 21. stoletje) piše o **štirih stebrih izobraževanja** oziroma **vseživljenjskega učenja**: **učenje**, namenjeno temu, **da bi vedeli** (tu gre za raven pismenosti, izobrazbe...), **učenje, da bi znali delati** (pot iz brezposelnosti, nove zaposlitvene možnosti, mobilnost delovne sile doma in v širšem evropskem prostoru...), **da bi znali živeti skupaj** (učenje za spoštovanje drugačnosti, za kakovostno življenje v multikulturni skupnosti) ter **da bi znali biti** (učenje za višjo zavest o lastni vrednosti, za samorazvoj...).

prizadevanju za skupno dobro, še posebej na podeželju. Popularizaciji učenja v študijskih krožkih so namenjene predstavitve sadov dela ŠK v matičnem okolju (razstave, zgibanke, brošure, praznovanja obletnic, etnografski dogodki, poročanja v krajevnih sredstvih obveščanja...) in posebne akcije, ki presegajo okvire posameznega krožka (v letu 2003 na primer **Karavana študijskih krožkov**, ki je spodbudila izmenjavo izkušenj krožkarjev iz vse Slovenije in jih predstavila tudi javnosti).

Kakšno animacijsko in povezovalno moč ima lahko študijski krožek v lokalnem okolju, si bomo lažje predstavljali, če si ogledamo delovanje ŠK *Ohranjanje dediščine iz Pirana*, ki je za svoje izjemne dosežke prejel priznanje ACS 2004: »Prostor, v katerem zdaj deluje naš študijski krožek, je v isti ulici, v kateri tudi stanujem. To je ulica, ki je že napol izumrla! Jaz sama sem jo večkrat imenovala 'pokopališka'... Moj namen je bil, da vsaj enemu prostoru vdihnemo življenje, da se v njem nekaj dogaja, da ga spremenimo v kraj za druženje, za učenje... Zdaj smo silno veseli in ponosni, ker nam je to uspelo, dobili pa smo tudi sosede, ki nam pri tem nehotе pomagajo – na eni strani je odprla atelje slikarka in restavratorka Mira Ličen, na drugi pa je gospod Sašo s svojimi starinami... Zdaj lahko tudi izmenjujemo izkušnje! Naša vrata so vedno odprta. Pirančani radi prihajajo, in to so take, prijetne motnje. Ustavljajo se predvsem starejše žene, turisti... in vsem se zdi ta naš prostor in delo, ki ga imamo radi, tak biserček, en premik v kvaliteti življenja našega mesta. Njihovo navdušenje nam je v veliko podporo.« (Natalija Planinc, mentorica ŠK *Ohranjanje dediščine*)

- **Bralni krožki Beremo z Manco Košir (BMK)** – oprti na model učenja v študijskih krožkih – pomembno prispevajo predvsem k popularizaciji bralne kulture, slovenske knjige ter bralne in sporočilne pismenosti. Velik promocijski naboj imajo prireditve širšega značaja, na primer srečanja bralcev, članov BMK, s pisatelji, v Tednu slovenske knjige, ali sodelovanje bralnih krožkov na prireditvah, kakršna je bila v letu 2003 »**V Na-mi niste sami, knjige so z vami!**«, ali v letu 2004 na državni ravni in v elektronskih medijih zelo odmevno **Branje na vlakih**.

Člani študijskega krožka *Beseda slovenske Istre*, dobitniki priznanja ACS v letu 2004, so se udeležili obeh akcij, ki sta povezali 'krožkarje' po vsej Sloveniji - Karavane (2003) in *Branja na vlakih* (2004). Njihovo predstavitev v sliki in besedi si lahko ogledate na spletni strani <http://tvu.acs.si/priznanja/2004/>.

- Promocijska vrednost programa **Usposabljanje za življenjsko uspešnost (UŽU)** je v njegovi prilagojenosti specifičnim potrebam prebivalstva brez socialnih veščin, z

nezadostno izobrazbo in nizko ravni pismenosti. Program je doživel že več preobrazb. Na začetku so bili temeljni cilji motivacijski, izobraževalni in socializacijski, potem je bil program nadgrajen in prilagojen osebam s posebnimi potrebami. Po letu 2001 je bil program prenovljen, namenjen pa je predvsem razvijanju pisnih spretnosti (za odrasle z manj kot desetimi leti šolanja, s pomanjkljivo razvitimi spretnostmi branja, pisanja, računanja ter šibkimi komunikacijskimi in drugimi spretnostmi, nujnimi za kakovostno javno in zasebno življenje). Program je vsebinsko razvejen in ima različne vsebinske poudarke: *Beremo in pišemo skupaj (UŽU – BIPS)* je naravnana na družinsko pismenost in opismenjevanje staršev za učno pomoč otrokom v prvih razredih osnovne šole, *Most do izobrazbe (UŽU – MI)* pa je namenjen odraslim s pomanjkljivo temeljno izobrazbo, ki bi radi nadaljevali šolanje, ali pa se že izobražujejo v srednji šoli. Program ima tako državno kot tudi evropsko podporo, zato se z letošnjim letom vanj vključuje kar 15 novih izvajalcev za program UŽU – MI in 19 novih za program UŽU – BIPS.

Z obiskovanjem programa UŽU je začela svojo drugo, kar desetletno izobraževalno pot tudi *Tina Horvat*, dobitnica priznanja ACS 2004. Izhaja iz romskega okolja, ki izobraževanju, še posebej žensk, ni bilo naklonjeno, zato je šolo zapustila že v šestem razredu osemletke. Učitelji v programu UŽU so ugotovili, da se želi postaviti na lastne noge, in da jo veseli delo s tekstilnimi izdelki, zato so jo spodbujali, da se je vključila v program pridobitve poklicne izobrazbe 'prodajalec' in ga tudi uspešno končala. Za nadaljnje izobraževanje je navdušila tudi svojega moža. Njeno zgodbo si lahko ogledate na spletni strani <http://tvu.acs.si/priznanja/2004/>.

- **Projektno učenje za mlade (PUM)** je namenjeno mlajšim odraslim (15 - 25 let), ki so zapustili redno izobraževanje in niso zaposleni. Gre za izobraževalni program, ki je že v svojem bistvu zastavljen animacijsko, saj želi prebuditi v mladih veselje do osvajanja novih znanj, veščin in spretnosti, utrjuje jim zaupanje v lastne zmožnosti, pomaga ustvariti vizijo poklicne poti in načrtovati korake za doseganje zastavljenih ciljev. Delo v skupini je zastavljeno projektno, pri izbiri vsebin imajo mladi odločilno besedo, zato da je motivacija za sodelovanje čim višja in da se vsakdo lahko opre na svoje talente, potem pa to nadgradi s pridobivanjem novih znanj in spretnosti (tudi timskega dela) ter izboljša svoje delovne in učne navade.

Katja, ki je v PUM-u odkrila voljo do študija, takole razmišlja: »Že od nekdaj sem šola jemala bolj na easy, ...v drugi polovici četrtega letnika pa se mi enostavno ni dalo več naprej... Zanimale so me druge stvari... (organiziranje in obiskovanje koncertov, pomoč v klubu, kuhanje hrane brezdomcem, urejanje skvota in sobe v njem, življenje v skupnosti, potovanja po Evropi...). To se mi še danes ne zdi nič

narobe, ampak šole pa nisem končala... Letos so me na Zavodu za zaposlovanje seznanili s programom PUM in sem šla pogledat, kako to zgleda... Zdaj sem stara 21 let. V PUM-u sem tri mesece. V tem času smo s foto skupino postavili dve razstavi, učim se, brcam naprej... V kratkem mislim delat izpite za četrti letnik in opraviti maturo... Dobila sem malo več samozavesti. Vem, da bo šlo... Tko da - če ne veš, kam s sabo, če si nesrečen ali srečen, če se ti v lajfu zalomi, pridi po brco za naprej!»

- **Borza znanja** sodi med tiste projekte, zasnovane na Andragoškem centru in presajene v ciljna okolja po vsej Sloveniji, ki imajo še posebej izrazito promocijsko razsežnost. Da bi lahko uporabljali storitve borze znanja, nam ni treba izpolnjevati nobenih predpogojev, pomembno je le, da bi se radi česa naučili, ali ponudili svoje znanje drugim. Borza je stičišče med povpraševalci po znanju in ponudniki znanj, veščin in spretnosti, ki so lahko povsem vsakdanja, marsikdaj pa zelo posebna ali že pozabljena. Srečanja na 'borzi' so lahko tudi povod za namenska druženja, ki marsikomu pomagajo iz osame in osvobajajo občutka, da nismo nikomur potrebni.

Mihaela Flisar obiskuje Borzo znanja v Murski Soboti. Prepričana je: »Znanje je največje bogastvo, ki mi ga nihče ne more vzeti, zato se učim in se bom učila vse življenje. Z neformalnimi programi in oblikami učenja sem si pridobila dosti novih znanj, dvignila sem si občutek lastne vrednosti. Zdaj se zavedam svojega bogastva – znanja, v osebnem, družbenem in poklicnem življenju.«

- **Središča za samostojno učenje (SSU)** so zasnovana kot žarišča kulture vseživljenjskega učenja v lokalnem okolju, zato je najbolje, da jih predstavijo kar uporabniki sami!

Gospo Ljudmilo Cafnik iz Pesniškega Dvora je v SSU pri Dobi v Mariboru pripeljala želja, da bi se naučila uporabljati računalnik. »V učno središče pri Dobi me je napotila hči, ki je tu obiskovala tečaje. Danes dela v tujini in hotela sem jo presenetiti s pogovorom prek računalnika... Ker sem ostala tudi brez službe, mi je učno središče dalo spodbudo za nekaj novega. Prav sem imela! Računalnik zdaj že dobro poznam... Pravzaprav se hkrati učim računalništva in tujega jezika. Zelo sem zadovoljna zaradi možnosti, ki sem jo našla pri Dobi, in komaj čakam, da pride sreda, moj dan v učnem središču!«

- **Svetovalna središča** popularizirajo učenje s tem, da odstranijo prve ovire v glavah ljudi. Ko smo še negotovi in se sprašujemo, česa se sploh lotiti, kako in pri kateri izobraževalni

ustanovi, ali imamo ustrezno predznanje oziroma predizobrazbo, je zelo pomembno, da naletimo na dobro usposobljenega in z zbirkami podatkov opremljenega informatorja, ki nam bo pomagal ubrati pravo smer in narediti prve korake na poti k izbranemu cilju. V svetovalnih središčih, ki delujejo v večjih mestih po Sloveniji (Koper, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Žalec, Jesenice, Postojna, Trbovlje, Svetovalno središče Zasavje in Nova Gorica), ponujajo odraslim osebno svetovanje in informacije, ki jih je moč dobiti tudi po telefonu, internetu (svetovalni kotiček deluje tudi na spletni strani Andragoškega centra: <http://www.acs.si/svetovalni/>), po elektronski pošti ali pisno. Svetovalna središča so v lokalnem okolju tudi dejavnik socialnega partnerstva, saj v svetovalno mrežo povezujejo različne ustanove, da bi skupaj zagotovili bolj celostno in učinkovito, potrebam ljudi prilagojeno svetovanje.

- Projekt, namenjen spodbujanju kakovosti, ***Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI)***, je izrazito delovne narave, utemeljen je na samoevalvaciji in načrtnem, dolgoročnem prizadevanju izobraževalne ustanove za doseganje višje ravni izobraževalnega procesa, namenjenega odraslim. Promocijska vrednost projekta je torej le posledična, a zato toliko močnejša. Vemo namreč, da imajo oznake kakovosti veliko animacijsko moč, in da v okolju, kjer je mogoče izvajalce programov izbirati, vsakdo daje prednost tistemu, ki mu zagotavlja kakovostnejše storitve. V projektu sodeluje 14 izobraževalnih organizacij s skupno 1.680 učitelji in 2.640 odraslimi udeleženci izobraževanja. Če pomislimo, da je vseh ustanov, ki v Sloveniji izobražujejo odrasle, prek 300, moramo priznati, da smo šele na začetku, vendar pa kakovost prvih korakov zagotavlja trdne temelje za prihodnji razvoj.

Kaj pravzaprav pridobi izobraževalna organizacija s sodelovanjem v projektu POKI? *»S tem, ko pridobiva izobraževanje odraslih na kakovosti, pridobiva tudi šola kot celota. Imidž je nekako tisti, ki se izboljšuje. In to je ogromno! Če se ponudi ljudem boljše izobraževanje, se glas o šoli izboljša, ... to je največ za nas. Zato smo tukaj,«* menijo v enem izmed sodelujočih šolskih centrov.

Seveda pa projekti, ki smo jih posebej izpostavili, niso edini, ki delujejo promocijsko. K popularizaciji znanja in izobraževanja spada še vrsta aktualnih, pa tudi že dokončanih projektov s področja razvoja človeških virov. Naj jih navedem le nekaj: Vlaganje v razvoj človeških virov, Individualni izobraževalni načrt, Individualni izobraževalni račun, Ženske v izobraževanju in delu, Izobraževanje delovne sile in transformacije na trgu dela, Izobraževanje zaposlenih v gospodarstvu, Izobraževanje brezposelnih... Da bi ljudem olajšali odločanje za vnovičen vstop v izobraževanje - bodisi zaradi spremenjene narave dela bodisi za izboljšanje zaposlitvenih možnosti, so v svetu razvili vrsto ukrepov, spodbud

in programov, ki so lahko izobraževalne ali sistemske narave. Na Andragoškem centru smo sodelovali pri uveljavljanju in začetnem izvajanju sistema Ugotavljanje in potrjevanje znanja - UJPZ, ki ljudem bistveno olajša postopek pridobivanja kvalifikacij, saj ureja in zagotavlja priznavanje predhodno, neformalno pridobljenih znanj in veščin, potrebnih za opravljanje nekega poklica oziroma dejavnosti.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

Promocija vseživljenjskega učenja

TVU kot promocija kulture učenja

V svetu, v katerem se množica stvari poteguje za našo pozornost, moramo učenje spremeniti v družbeni in družabni dogodek. Iskati moramo nove, privlačne poti, kako pripeljati znanje k človeku, in kako učenje povezati s pozitivnimi, prazničnimi izkušnjami. Prav to je območje nalog promocije kulture učenja: prizadevati si, da razbijemo stereotipe predstav o izobraževanju, ki naj bi pripadalo predvsem mladim, o šoli kot o hladno-razumarski, hierarhično urejeni ustanovi, ali o učenju kot samotnem dejanju odljudnih odraslih posameznikov. Učenje je namreč vseživljenjski, osebni in družbeni proces, z izrazito medgeneracijsko razsežnostjo. Tudi po zaslugi TVU (letos že desetič, v tretjem tednu oktobra) postaja ta proces zavesten, načrten in družbeno priznan kot potreben in zaželen.

Teden vseživljenjskega učenja (TVU) je osrednji in tudi edini povsem promocijski projekt Andragoškega centra, ki pa je že na samem začetku (prirejamo ga od leta 1996) prerasel v nacionalni festival učenja oziroma v **gibanje za učečo se družbo**. Kot tak je TVU tudi oblika uresničevanja *Akcijskega načrta za prihodnost* (izvedbenega načrta *Hamburške deklaracije*, 1997), ki v svoji tretji točki opozarja, da »*razvoj učenja odraslih zahteva sodelovanje med oddelki vlad, medvladnimi in nevladnimi organizacijami, delodajalci in sindikati, univerzami in raziskovalnimi inštituti, izobraževalnimi središči, javnimi občili, civilno družbo in združenji na lokalni ravni, med izobraževalci odraslih in samimi odraslimi učenci*«. Bralcem *Novičk* te trditve verjetno ne bi bilo treba posebej utemeljevati, saj projekt dodobra poznajo, tudi zato, ker festivalu učenja namenimo tri številke *TVU-Novičk* letno, če se nam (finančno) izide, pa o TVU obveščamo tudi strokovno javnost v tujini, s posebno, angleško izdajo *TVU-Novičk*. A vendarle: k sodelovanju v

snovanju Tedna vseživljenjskega učenja smo uspeli pritegniti Vlado Republike Slovenije, ki je praviloma tudi pokroviteljica TVŪ; predstavniki pristojnih ministrstev (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za kulturo) ter socialnih partnerjev (Gospodarska zbornica Slovenije, Zveza ljudskih univerz Slovenije, sindikati, univerze, izvajalci) sodelujejo v Nacionalnem odboru za TVŪ, po vsej Sloveniji pa deluje več sto izvajalskih organizacij, mreža regionalnih in tematskih koordinatorjev, dejavnih posameznikov, neformalnih skupin, društev in združenj, ki z minimalnimi denarnimi sredstvi (pa še ta prikapljajo iz državnih virov zadnja leta veliko prepozno, ko je festival že davno mimo!) ustvarijo ognjemet idej, materializiran v obliki več tisoč festivalskih dogodkov. Pregled nad dogodki zagotavljamo z enotno bazo podatkov, ki jo v začetku oktobra objavimo na spletni strani <http://tvu.acs.si/koledar/> kot spletno publikacijo, dosegljivo vsakomur. Že dve leti se v promocijo festivala učenja vključuje tudi I. jutranji program Radia Slovenija, ki z izborom iz koledarja prireditev vabi ljudi k udeležbi.

Festival učenja uporablja kar najrazličnejše možnosti, da bi uveljavil vseživljenjsko učenje kot vrednoto. TVŪ ima svoje glasilo (TVŪ-Novičke), svojo spletno stran (<http://tvu.acs.si/>), enotno grafično podobo in enotno promocijsko gradivo (logotip, plakat – v več različicah, zgibanko, info-kocko, občasno tudi drugo drobno promocijsko gradivo). Za naloge na nacionalni ravni imamo zagotovljena proračunska sredstva, ob tem pa spletamo čedalje širšo mrežo sponzorjev in donatorjev. Animacijo javnosti na nacionalni ravni zagotavlja ACS z obveščanjem medijev in osrednjo tiskovno konferenco ter z vedno novimi oblikami e-promocije, posebne poudarke, ki pritegnejo pozornost ljudi, pa dodajo izvajalci sami, ki iz lastne prakse vedo, kako nagovoriti prebivalstvo v matičnem okolju. S tako široko zastavljenim sodelovanjem smo v devetih letih dosegli, da lahko novica o festivalu učenja in njegovih sporočilih doseže prav vsakogar, tudi ljudi v najbolj odročnih predelih države.

Ūtrip festivala učenja bi vam radi ponazorili z utrinki iz nekaterih poročil izvajalcev TVŪ 2004. Ker pa jih je preveč, na tem mestu objavljamo le enega, druge pa na spletni strani <http://tvu.acs.si/zarisce/>.

Emilija Paulič (Emili – samozaložba in svetovanje za prehrano) se je takole predstavila: »Sem Emilija. Živim v Kopru. Sem upokojena kuharica. Pred tremi leti sem se na povabilo LŪ Koper prijavila kot izvajalka TVŪ s programom 'poučevanje in svetovanje za zdravo prehrano'. Prvo leto sem bila na odprti tržnici med branjevkami. Doma sem skuhala nekaj vzorčnih jedi... in svetovala tistim, ki so želeli vedeti kaj več. Lani sem bila v ribarnici. Kupci so bili sprva začudeni, mnogi so prvič slišali za TVŪ. Ko so spoznali, da jih želim naučiti čistiti in pravilno pripravljati ribe, so mi bili zelo hvaležni. Veliko je bilo takih, ki so prvič slišali, da je treba ribe oprati v osoljeni vodi

– narediti ‘domače morje’... Ker pa smo Primorci raje zunaj, kot v zaprtih prostorih, sem letos zbrala ves svoj pogum in šla učiti kuhanja tja, kjer se sprehaja največ ljudi. In zadela sem v polno! Prijavila sem ekološko in ribjo tržnico na obali, ob morju. Bilo je drugače, bolj nenavadno, zato so se ljudje radi ustavljali... Vsak dan sem za otroke pripravila drugačno, brezplačno pokušino... Tudi kuhanja se učimo vse življenje!»

Največji delež prireditev festivala učenja je bil seveda tudi letos v večjih mestih oziroma regionalnih središčih (v Ljubljani 225 prireditev, v Mariboru 188, v Novem mestu 87, v Kopru 64, Celju 49, Murski Soboti 43, Novi Gorici 35, na Jesenicah 32, v Ravnah na Koroškem 27 prireditev...), v veliki meri po zaslugi mreže koordinatorjev TVU, predvsem ljudskih univerz, pa tudi nekaterih zasebnih izobraževalnih ustanov ter lokalnih skupnosti, ki so pripravile res bogat festivalski program. Njihov prispevek h promociji vseživljenjskega učenja je resnično dragocen, zato bi morali biti deležni tudi ustrezne sistemske podpore.

Življenjske zgodbe dobitnikov priznanj kot dejavnik promocije

Za podeljevanje priznanj Andragoškega centra Slovenije, smo se sprva odločili, da bi v TVU vnesli praznično razsežnost in počastili posameznike, skupine, ustanove, podjetja, lokalne skupnosti in učno dejavne organizacije civilne družbe, ki na področju kulture učenja/izobraževanja dosegajo izjemne uspehe. V letih, ki so sledila, so nas izkušnje prepričale, da imajo predstavitve dobrih zgledov zelo velik animacijski domet, saj se ljudje z dobitniki priznanj oziroma njihovimi življenjskimi zgodbami poistovetijo, ob tem pa odkrijejo, da bi novo stran v knjigi življenja (s pomočjo učenja) lahko odprli tudi sami. Predstavitve dosežkov dobitnikov priznanj ACS objavljamo v posebni izdaji **TVU-Novičk** in na **spletni strani** festivala učenja, vsako leto pa skušamo pridobiti tudi tiskane in elektronske medije, da jim namenijo nekaj prostora v svojih oddajah oziroma v časnikih. Posebno smo veseli sodelovanja z osrednjo slovensko družinsko revijo **Naša žena**, ki že od leta 1999 pripravlja - zdaj že tradicionalno - septembrsko prilogo, v kateri predstavi vse dobitnike, v sliki in besedi.

Spoznanje o promocijski vrednosti življenjskih zgodb nas je spodbudilo, da smo začeli snemati tudi **video-portrete**, ki jih (od leta 2000 dalje) na različnih prenosnikih ponudimo izvajalcev festivala učenja za samostojne video-dogodke ali kot animacijski pripomoček pri izvedbi programa TVU. Uporabljajo jih tudi šole kot gradivo pri državljski vzgoji. V treh letih smo navezali tudi vrsto stikov z regionalnimi in zasebnimi (kabelskimi) TV uredništvi, ki so pripravljeni predvajati video-portrete, saj tako pridobijo pol-urni brezplačni video-program, mi pa zagotovimo animacijsko najmočnejšo, **TV-promocijo** kulture učenja. V letu 2004 smo naredili tudi prvi korak v **multimedijski promociji** dobitnikov priznanj, ko smo

na spletni strani <http://tvu.acs.si/priznanja/2004/> - poleg pisne – prvič objavili tudi video predstavitev lanskih nagrajencev.

Lani smo dobitnike priznanj povabili, da nam predstavijo svoje poglede na pomen vseživljenjskega učenja. Nekaj odlomkov iz njihovih razmišljanj vam zdaj predstavljamo:

- *»Kako razumem kulturo vseživljenjskega učenja? Jaz mislim, da je to nekaj, kar je vedno bilo, in bo! Že nekoč, ko ni bilo toliko knjig in časopisov, ko sem živela nekaj časa na kmetih, sem videla, da so ljudje tisto malo čtiva, kar so ga le imeli pri roki, brali še v poznih letih; takrat šele so sploh imeli čas in so se izobraževali, kolikor so se mogli. Živela sem v vaškem okolju, kjer ni bilo televizije, ki je vse spremenila, a mislim, da ljudje zdaj spet odkrivajo prednosti branja, učenja...«* je prepričana *Vida Danica Belšak*, profesorica nemščine, voditeljica ŠK za nemški jezik na Univerzi za tretje življenjsko obdobje Ljubljana, ki je dobitnik priznanja ACS 2004
- *»Vseživljenjsko učenje je zame zelo pomembno,«* pravi mag. *Ljudmila Marta Šemerl-Šmid*, dobitnica priznanja ACS 2004. *»Posvetila sem mu veliko svojih naporov in prineslo mi je tudi veliko veselja. Veselje, povezano z učenjem, so v zadnjem obdobju v moje življenje prinesli predvsem čebelarji. Zdi se mi, da so uresničili moje sanje: ne le, da so postavili prekrasni izobraževalni center, v katerem se nenehno usposablja, pomembno se mi zdi, da razmišljajo ekološko, da upoštevajo trajnostni razvoj, da mislijo na starostnike in vzpostavljajo medgeneracijski dialog...«*
- Zelo dragoceno, kar strateško pomembno se nam zdi razmišljanje *dr. Srečka Zakrajška*, ki je prav tako dobitnik priznanja ACS 2004. Takole pravi: *»Vseživljenjsko učenje mi je izjemno všeč zato, ker smo pokazali, da se ni treba vsega naučiti do 18. leta, kot še danes marsikdo misli in zato neusmiljeno mrcvari otroke – po tisti stari paradigmi: ko imaš 18 let, si se moral že vsega potrebnega naučiti in si torej pripravljen na življenje! Če se zavedamo, da se človek uči do 80. leta, moramo vsa lepa in potrebna znanja raztegniti na veliko daljša obdobja, šolo razbremeniti in mladim omogočiti, da dorastejo, da tudi uživajo, se ukvarjajo s športom, ob tem pa spoznavajo osnove, ki jih bodo poglobili in nadgradili kasneje... Če bomo resnično sprejeli to paradigmo in načelo vseživljenjskosti učenja vgradili v šolski sistem, potem ...se bomo učili vedno, in bomo tudi prerazporedili učno snov, tako da ne bomo po nepotrebnem vsega stlačili v mlada leta!«*

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

DOMAČE NOVIČKE

Kaj je novega na področju pismenosti **Usposabljanje novih skupin učiteljev za izvajanje programov UŽU**

Leta 2002 sta bila na Strokovnem svetu RS za izobraževanje odraslih sprejeta dva prenovljena programa *Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU)*, in sicer *Most do izobrazbe (UŽU - MI)* in *Beremo in pišemo skupaj (UŽU - BIPS)*. Nekaj mesecev za tem je Andragoški center Slovenije usposobil prvo skupino učiteljic, ki je do danes delala že s približno 250 udeleženci. Poleti 2004 sta programa dobila nov zagon. Ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ), ki skupaj s sredstvi iz Evropskega strukturnega sklada financira tako usposabljanje učiteljev kot izvedbe same, je pripravilo razpis, na katerem je izbralo za leto 2004 za oba programa po 8 novih izvajalcev, za leto 2005 pa 15 novih izvajalcev za program UŽU - MI in 19 novih izvajalcev za program UŽU - BIPS.

O programih

UŽU - MI je namenjen mlajšim odraslim z nedokončano srednjo šolo, ki se želijo vključiti v nadaljnje izobraževanje. V UŽU - BIPS pa se vključujejo starši osnovnošolskih otrok (natančneje, otrok, ki obiskujejo enega izmed prvih treh razredov osnovne šole), z manj kot 10 leti šolanja, ki bi radi pomagali svojim otrokom pri šolskem delu, pa ne vedo, kako. Učenje poteka v obeh programih v obliki projektnega dela, pri UŽU - BIPS so poleg staršev prisotni tudi njihovi otroci. Na vsakem srečanju sta prisotni dve učiteljici, ki pomagata udeležencem pri usvajanju temeljnih (branje, pisanje, govor, računanje, delo z računalnikom) in socialnih spretnosti in jih osveščata o pomembnosti vseživljenjskega učenja in aktivnega državljanstva. Namen programov je, da se udeležencem prek njim pomembnih življenjskih problemov posredujejo znanja, potrebna za uspešno delovanje v družbi. Kurikulum je sicer predviden, vendar se hkrati programi prilagajajo udeležencem, zato niti dve izvedbi programa nista enaki! To pomeni, da učitelji med izvedbo programa spoznavajo želje, težave in predznanje udeležencev in na podlagi tega v okviru kurikuluma pripravljajo projekte, ki jih bo skupina obravnavala.

O usposabljanju

Andragoški center je za bodoče učitelje, izvajalce programov UŽU, pripravil Temeljno usposabljanje učiteljev, ki traja 118 ur in je delavničnega tipa. V tem času dobijo učitelji podrobnejša znanja s področja pismenosti, komunikacije in načinov dela z odraslimi, o celotni izvedbi programov in načinu dela v programih (projektno učenje), posebnostih ciljnih skupin (njihove lastnosti, želje), spodbujanju in urjenju specifičnih spretnosti... Pogoji za vključitev v usposabljanje so: visokošolska in pedagoško-andragoška izobrazba, opravljen strokovni izpit in obvladanje dela z računalnikom. Obveznosti za uspešen zaključek usposabljanja in pridobitev licence učitelja UŽU so naslednje: 80-odstotna prisotnost in aktivna udeležba v usposabljanju, petminuten nastop pred videokamero, v katerem posamezni učitelj predstavi delček pripravljene srečanja v kasnejši izvedbi programa, in seminarska naloga, ki predstavlja delovni načrt celotne izvedbe programa. Velik del usposabljanja je za oba programa enak. Ko ima učitelj licenco za, na primer, učitelja programa UŽU – MI, lahko s krajšim dodatnim usposabljanjem (32 ur) dobi tudi licenco za učitelja programa UŽU – BIPS. V pripravi so že novi programi UŽU. Ko bodo končani, bodo lahko učitelji z novimi dodatnimi usposabljanji dobili licence tudi za te, nove programe. Licenca za učitelja programov UŽU velja tri leta, potem jo je potrebno podaljšati.

Novi učitelji

Prijavljeni učitelji organizacij, ki so na razpisu MŠŠ dobile denar za izvedbe v letu 2004, so začeli z usposabljanjem 8. oktobra 2004 in z njim zaključili 18. decembra lani. Usposabljali sta se dve skupini učiteljev vzporedno – ena skupina za UŽU – MI in druga za UŽU – BIPS. Učitelji, ki so bili prijavljeni za izvajanje obeh programov, so se usposabljali z eno izmed skupin in se bodo za izvajanje drugega programa dodatno usposobili 20., 21. in 22. januarja 2005. Po tem bomo »bogatejši« za 30 učiteljev v programu UŽU – MI in 32 učiteljev v programu UŽU – BIPS. Usposabljanje je potekalo ob koncu tedna (petkih in sobotah), vsakih 14 dni, teden v jesenskih počitnicah pa je bil intenziven - takrat je usposabljanje potekalo vsak dan. Zakaj taka organizacija? Večina prijavljenih učiteljev je zaposlenih v osnovnih in srednjih šolah, kar pomeni, da so si težko urejali nadomeščanja za dneve, ko so bili na usposabljanju.

Prijavljeni učitelji organizacij, ki so na razpisu ministrstva dobile denar za izvedbe v letu 2005, bodo pričeli z usposabljanjem 14. januarja 2005; z njim bodo zaključili predvidoma

25. marca letos. Usposabljali se bosta dve skupini hkrati (ena za UŽU – MI in druga za UŽU – BIPS), njihovo dodatno usposabljanje pa bo predvidoma v mesecu aprilu.

Že usposobljeni učitelji bodo začeli z izvedbami programov v januarju oz. februarju. Verjamemo, da so njihovo znanje in osebnostne lastnosti zagotovilo, da bodo pri svojem delu ustvarjalni. Želimo jim veliko uspehov in veselja pri delu!

Ana Ileršič (ana.ilersic@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005

Grundtvig 4: Mednarodni teden odraslih učencev Tretji delovni sestanek in priložnost za lobiranje

Tretjega sestanka projektne skupine *IntALWinE* (*International Adult Learners' Week in Europe*) smo se udeležili nacionalni koordinatorji festivalov učenja iz štirinajstih držav, prvič so se nam pridružile udeleženske iz Španije in Madžarske.

Prvi del našega bivanja v Maastrichtu na Nizozemskem smo namenili udeležbi na informativnem dnevu *Most od politike do prakse - od Kopenhagna do Maastrichta*, ki je bil namenjen predstavitvi Leonardo da Vinci projektov. Prireditev je bila sestavni del ministrske konference o prihodnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi. Projekt *IntALWinE* smo predstavili na razstavnem prostoru, kjer smo ponujali promocijsko festivalsko gradivo vseh držav partneric ter informacije o nacionalnih in mednarodnih projektih s tega področja. Zanimanje je bilo veliko, žal pa naše skupno predstavitveno gradivo (zloženska projekta *IntALWinE*) ni bila pravočasno natisnjena. Organizirali smo tudi enourno delavnico, na kateri smo predstavili naš skupni projekt na splošno, posebej pa smo izpostavili rezultate delovne skupine, v kateri tudi sama sodelujem: koncept foruma odraslih učencev, rezultate mednarodnega foruma, organiziranega oktobra 2004 v Veliki Britaniji, ter pripravo mednarodne publikacije, v kateri bodo zbrane življenjske zgodbe uspešnih učencev. Žal je bilo udeležencev delavnice relativno malo, kar je potrdilo našo bojazen, da tovrsten prispevek na dogajanju, ki je bilo sicer v celoti namenjeno promociji poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ne bo opažen in za obiskovalce zanimiv.

Drugi del sestanka je bil namenjen pregledu opravljenih nalog ter oblikovanju akcijskega načrta za posamezne delovne skupine:

- **Skupina Glas učech se** (v njej sodelujemo predstavnice Velike Britanije, Norveške in Slovenije)

Opredelili smo datum in vsebino študijskega obiska Tedna odraslih učencev v Veliki Britaniji (22. do 26. maj 2005), ki se ga bomo udeležili člani mednarodnega foruma učech se¹. Dogovorili smo se o vsebini in strukturi mednarodne publikacije *Learning*

¹ O forumu smo poročali v decembrskih Novičkah.

journeys, ki bo izšla maja 2005 in bo združevala po pet življenjskih zgodb uspešnih odraslih iz vseh sodelujočih držav.

- **Skupina Primeri dobre in slabe prakse**

Člani skupine bodo pripravili vprašalnik, namenjen zbiranju uspešnih in manj uspešnih pristopov k pripravi in izpeljavi festivalov učenja. Primeri bodo zbrani iz vseh držav partneric ter na preprost način prikazani na naši skupni spletni strani. Anketo bodo razširili tudi na druge evropske države, članice gibanja festivalov učenja.

- **Skupina Oblike sodelovanja**

Člani skupine bodo oblikovali strateške in operativne napotke za sodelovanje z mediji, sponzorji, izvajalci ter politiki. Izhajali bodo iz Priročnika za koordinacijo festivalov učenja ter iz produktov nekaterih drugih primerov sodelovanja v EU projektih. Omenjeni priročnik je eden od rezultatov sodelovanja v *projektu Grundtvig 1*, ki ga je v letih 2000 - 2004 vodil ACS². Vsi partnerji bomo napotke dopolnjevali glede na naše izkušnje.

- **Skupina Evalvacija**

Naloga te skupine je priprava sistematične metode evalvacije učinkov festivalov učenja. Člani skupine so se naloge lotili tako, da so najprej opredelili tri temeljne namene festivalov učenja: aktivirati in motivirati neudeležence v izobraževanju in učenju, razširiti zavest o pomenu izobraževanja odraslih ter prispevati k prepoznavnosti izobraževanja odraslih. Vsi smo se strinjali, da doseganje teh ciljev ni mogoče meriti zgolj količinsko, zato je treba upoštevati tudi kvalitativne metode. Vzpostavili smo strukturo:

- Analiza potreb in opredelitev ciljev
- Aktivnost
- Ciljna skupina
- Možni način(i) evalvacije

Tabelo bomo s skupnimi močmi izpolnili z dejavnostmi, ki jih izvajamo v naših festivalih, ter jih opredelili glede na prej omenjene kategorije. Na osnovi pregleda obstoječih in potencialnih novih metod evalvacije bodo člani skupine za posamezne aktivnosti predlagali najprimernejše načine evalvacije. Tudi tukaj bo eno od izhodišč evalvacijski model, razvit v zgoraj omenjenem *projektu Grundtvig 1*.

Do naslednjega sestanka v juniju na Islandiji nas torej čaka veliko dela, marsikaj pa bomo že zdaj lahko s pridom uporabili pri pripravi letošnjih festivalov učenja.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

---

² V projektu *Widening and Strengthening the European Dimension of the Lifelong Learning Week* so pod vodstvom Slovenije sodelovale Bolgarija, Nemčija, Romunija, Španija ter Švica kot tihi partner.

NOVA KNJIGA

Avtobiografska knjiga o starševstvu in o osebni rasti

Rezervni oče

*Beseda naravnega očeta je kot milost.
beseda rezervnega očeta pa kot radost.*

Letos praznujemo desetletnico OST, zato sem se odločil napisati knjigo, s katero bi se udeležencem seminarjev predstavil tudi z druge strani. Tema o *rezervnem očetu* je bila že desetletja v meni, zato sem jo lahko hitro 'vrgel na papir'.

Avtobiografska knjiga o starševstvu in o osebni rasti vas bo usmerila k razmišljanju o vašem lastnem starševstvu. Vaše misli boste ob branju usmerili na pot, po kateri le redko hodite – k vam kot uspešnim ali manj uspešnim staršem. Knjiga vsebuje vrsto izrekov – tujih in svojih – ki popestrijo branje ter omogočijo bralcu, da se ustavi in zamisli in šele nato nadaljuje z branjem.

V prvem delu **Moji rezervni starši** opisujem svoje starše; ob tem jih ocenjujem, koliko so podpirali ali zavirali moj osebni razvoj. Nato po vrsti obravnavam starejše ljudi, ki so mi v življenju odigrali vlogo rezervnih očetov (moj ded Martin Pleterški, Ivo Juvančič, Anton Trstenjak in Toni Casca) in rezervnih mater (Ana Rojnik, Violeta Šulentič).

Moto tega dela knjige: *Rezervni oče je človek, ki ga poiščemo takrat, ko smo dovolj zreli za ugotovitev, da ga potrebujemo.*

Drugi del govori o **Prejemanju besede**:

- **o starševski besedi**

Beseda staršev ni vedno enaka. V popolni družini je drugačna od tiste, ki jo oblikujeta le mati z otrokom, ali pa oče z otrokom.

Misel: *Človek, ki mu ne uspe dograditi vzgoje, ki jo je prejel od staršev, ne pozna srečnega življenja.*

- **o otrokovi besedi**

Otrokova beseda, je tista, ki jo največkrat podcenjujemo oziroma je ne znamo vzeti dovolj resno.

Misel: *Prva mladostnikova pravica je kritična beseda, druga njegova pravica pa je upor, kadar prva ni rodila uspeha.*

- **o prijateljski besedi**

Naslednja misel odslíkava poglavje o prijateljski besedi: *Prijatelju govori po svoji vesti, sovražniku povej tisto, kar ti sam narekuje, sebi pa moraš reči to, kar ti ne prvi ne drugi ne moreta povedati.*

Tretji del nosi naslov **Samouresničevanje**. Obsega celotno človekovo življenje: otroštvo – prevzemanje, mladeništvó – kritični odnos do besede, zgodnjo odraslost – poskušanje biti svoj, zrelo dobo – vzponi in padci samouresničevanja, pozna zreła doba – zrelost dajanja, starost – modrost spoznanja. O nekaterih obdobjih sem pisal v resnem, o drugih v bolj šaljivem tonu. Pri slednjih sem se ponorčeval iz ljudi, ki se ukvarjajo s stvarmi, namesto da bi se ukvarjali z odnosi.

Zadnje poglavje **Rezervni oče** je spet avtobiografsko. Opisujem vlogo naravnega očeta, ki jo igram (imam tri otroke), pa tudi vlogo rezervnega očeta, saj se že vrsto let ljudje obračajo name po pomoč.

Misel: *Svoboden sem takrat, ko imam pravilen odnos s sedanostjo, ko znam biti sam in ko obvladam svoje čustveno življenje.*

Knjiga je v prvi vrsti namenjena tistim bralcem, ki se poklicno ukvarjajo z medčloveškimi odnosi, seveda pa tudi takim, ki v njej iščejo in najdejo sebe.

Še nekaj mnenj o knjigi:

- *»Tekoč jezik, slikoviti, neposredni opisi so oživeli pred menoj. Muzanje, šale in domislice so kar skakale iz besedila ter 'pretežkale' vse hudo, kar je prinesel in odnesel čas.«* (Katarina Velikonja, zdravnica in terapevtka)
- *»Nisi napisal samo družinskega albuma v knjižni obliki, ampak pravi zapis o življenju tvoje družine, ki žarči tako navznoter kot navzven, in ga prav zaradi tega ni moč omejiti le znotraj knjige.«* (Alan McConnell Duff, pisatelj in prevajalec)
- *»Kot pisec knjig, ki črpajo iz življenjskih izkušenj in s pomočjo različnih 'reflektivnih virov' skušajo te iste izkušnje opomeniti in jih ugledati v zornem kotu neke širše, občečloveške razsežnosti, je Tone sociološki fenomen.«* (Tomaž Flajs, gestalt terapevt)

Prva naklada knjige je pošla v dobrih dveh mesecih, zato smo jo decembra 2004 ponatisnili. Več informacij o knjigi lahko dobite tudi po telefonu: 01 5191 101.

Anton Omerza (ost.omerza@siol.net), OST – Svetovalne storitve

KOTIČEK JE VAŠ

Študijski krožek

Od vznika do evra

V študijskem krožku se navadno srečujejo ljudje različnih hotenj in znanj, v krožku *Od vznika do evra* pa se že drugo leto zbira okoli petnajst lastnikov gozdov z občin Radeče, Laško in Zagorje, predvsem v jesensko-zimskem času.

Tudi na ta način želimo gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije na podeželju najti nov stik z lastniki gozdov. Vemo, da se morajo državne ustanove in službe približati podeželjanom, saj bomo le tako skupaj reševali nastale probleme ter uspešno nadgrajevali znanja. Lastnik gozda mora veliko svojega znanja vtakati v svoje proizvode, potem pa jih tudi dobro prodati na trgu. Zanima ga njegov gozd in splet proizvodnih, okoljskih in socialnih funkcij oziroma vlog gozda. Hoče jih dodobra spoznati in se umestiti v širši prostor.

Rdeča nit našega študijskega krožka je druženje, izmenjava informacij in znanj o gozdu (kako gozd ovrednotiti, kako ga obnoviti in negovati itd.). Tako smo na prvem srečanju določili teme naših srečanj, kot so: sporazumevanje, funkcije gozda, divjad – gozd in lovska zakonodaja, nega gozda in gojitvena opravila, sečnja lesa, spravilo lesa, krojenje lesa, prodaja lesa in vrednotenje drugih gozdnih funkcij ter varno delo v gozdu.

Ena glavnih srčik naših srečanj je dobra komunikacija. Sprašujemo se, ali se znamo in hočemo dobro sporazumevati? V preteklem letu smo se vsi člani krožka udeležili izobraževanja na Andragoškem centru Slovenija, kjer smo pod strokovnim vodstvom spoznali varno komunikacijo, predvsem pa smo skušali odgovoriti na vprašanje: zakaj nas je strah nastopati v javnosti?

Iščemo nova znanja. Ideje in izkušnje se med seboj brusijo. Iščemo ideje in poti do vnovčenja svojega lastništva nad gozdnim prostorom. Ne do odmerka in subvencije, ki nam jo bo dal tujec, če izpolnimo zapletena pravila, temveč do pošteno prisluženega denarja – kot vedno doslej.

Spoznavamo, da danes ni najbolj bistveno, kako hitro izdelati hlod in ga dobro prodati, pomembneje je, kako bomo znali svoje posebno drevo, stezo skozi gozd, svojevrsten razgled, izvir vode ali tišino in šelestenje listov vtakati v razvojne cilje okoljskih in podeželskih programov. Vemo, da le eno posebno drevo, ali ena posebna steza ne moreta roditi nove dodane vrednosti. Posameznik je premalo, zato moramo najti skupne rešitve - takšne, ki bodo sprejemljive za vse lastnike določenega prostora.

Lastnik gozda je tisti, ki dodobra pozna svoj prostor, zato je prav, da zna samozavestno povedati, kaj želi od pristojnih služb. Prepogosto smo priče, da so javni centri le vir denarja za zaposlene. Seveda pa je lastnik gozda tisti, ki ureja večino slovenskega okolja in mu zato pripada ves posluh države. Slovensko podeželje je doživelo že veliko razočaranj, zato želimo stati drug ob drugem. V medsebojni povezanosti si prizadevamo najti pravi partnerski odnos in hoditi po poti, ki je trajnostna.

Jože Prah (prah.joze@volja.net),
mentor študijskega krožka *Od vznika do evra*

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabimo na usposabljanje *Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih*

Izvajalce v Programu 10.000+, učitelje, organizatorje izobraževanja in svetovalce iz različnih izobraževalnih organizacij, svetovalce v lokalno-informativnih svetovalnih središčih, mentorje PUM ter vse, ki se ukvarjate z izobraževanjem odraslih, vabimo na dvodnevno izobraževanje **Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih**, ki bo **9. in 10. februarja 2005** v Ljubljani. Natančnejša lokacija bo javljena naknadno. Program traja 16 ur, v dveh tematskih sklopih, v obliki delavnic po osem ur.

Naučili se boste različnih metod, pristopov in tehnik za delo z odraslimi in ozavestili metode, ki jih že uspešno uporabljate pri svojem delu. Spoznali boste kriterije in dejavnike, ki vplivajo na izbor učnih metod, hkrati pa boste metode tudi praktično preizkusili, s čimer si boste ustvarili več možnosti izbire pri svojem delu z odraslimi.

Izobraževanje bo **vodila Nada Mulej**, prof. slov. jezika in prim. književnosti, zunanja sodelavka Andragoškega centra Slovenije, izjemna poznavalka metodike pouka odraslih, »superlearninga«, svetovalne komunikacije in nastopanja. Vodila je že več kot 400 učnih delavnic. Njeno temeljno vodilo pri delu je: »To, o čemer govoriš, uporablaj pri delu z udeleženci«.

Delo bo potekalo v obliki učne delavnice ob aktivnem sodelovanju vseh udeležencev. Z dinamičnimi metodami in komunikacijskimi vajami boste preizkušali in utrjevali posamezne spretnosti, ki jih potrebujete v vlogi izobraževalca odraslih. Eno od spretnosti boste na praktičnem primeru demonstrirali pred skupino.

Ob koncu uspešno opravljenega usposabljanja dobijo udeleženci potrdilo Andragoškega centra Slovenije. Kot uveljavljen izvajalec programov strokovnega spopolnjevanja izobraževalcev odraslih bomo udeležencem zagotovili pridobitev točk v postopku verifikacije programov na Ministrstvu za šolstvo in šport.

Za izvajalce, vključene v Program 10.000+, je udeležba brezplačna. Za druge udeležence pa kotizacija znaša 25.000 SIT (DDV je vključen).

Podrobnejše informacije dobite pri koordinatorici programov, Mateji Pečar (tel.: 01 5842 573).

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

Vabimo vas na predstavitev magistrske naloge *Irene Bohte* iz Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj z naslovom **Tržno komuniciranje na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji**, ki bo v petek, **11. februarja 2005**, ob 8.30 uri v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a.

V magistrski nalogi se je avtorica ukvarjala s preučevanjem značilnosti tržno-komunikacijskega spleta na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji. Analizirala je značilnosti tržnega komuniciranja, tako glede na vrsto izobraževalne organizacije kot glede na ciljne skupine. Raziskala je pogostost uporabe posameznega komunikacijskega orodja, načine razporejanja finančnih sredstev ter dejavnike, ki vplivajo na učinkovitost komunikacije. Metode dela, ki jih je pri izdelavi magistrskega dela uporabila, so temeljile na analizi teoretičnih osnov in uporabi spoznanj s področja tržnega komuniciranja in izobraževanja odraslih. Empirični del naloge je temeljil na primarnih podatkih, ki jih je pridobila z raziskovalno metodo spraševanja. Anketirala je 48 izobraževalnih organizacij za odrasle, ki delujejo na področju Slovenije. Na osnovi spoznanj je poskušala opredeliti prednosti in pomanjkljivosti Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj na področju tržnega komuniciranja.

Avtorica je ugotovila, da se tržnemu komuniciranju na področju izobraževanja odraslih posveča premalo pozornosti. Izobraževalne organizacije svojo dejavnost predvsem oglašujejo, medtem ko druga komunikacijska orodja uporabljajo v manjši meri. Tržno komuniciranje ni popolnoma prilagojeno posebnostim različnih ciljnih skupin. Rezultati raziskave so pokazali, da izobraževalne organizacije za odrasle relativno malo izobražujejo zaposlene za uspešno tržno komuniciranje. V prihodnosti bo potrebno razmišljati o

načrtnem delu na tem področju, kjer bo poudarek na udeležencu, njegovih željah in potrebah.

Srečanje bo trajalo približno eno uro. Prosimo, da udeležbo na srečanju potrdite najkasneje en dan pred predstavitvijo Zdenki Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571, lahko tudi po faksu 01 5245 881).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico *Retorika v izobraževanju odraslih*

Retorika je umetnost, ki se je lahko naučimo. Izrečene besede imajo neizmerno moč, zato ni dovolj obvladati samo tehnike govora, izgovarjave in dihanja, pomembna je tudi vsebina izrečenega. Retorika kot veščina nam pomaga pri uspešnem sporazumevanju in nastopanju, spremlja nas celo življenje.

Vabimo vas na dvodnevno delavnico z naslovom **Retorika v izobraževanju odraslih**, ki jo pripravljamo **3. in 4. marca 2005** med 9. in 16. uro v prostorih Andragoškega centra RS, Šmartinska 134a, Ljubljana.

Podrobno predstavitev in prijavnico objavljamo v prilogi.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

POSVETI/KONFERENCE

e-Learning 2005
(e-Izobraževanje 2005)

Annual Conference for Distance Learning Administrators, Faculty, Instructional Designers, Web course Developers, Video Producers, and Continuing Education Professionals

(Letna konferenca za administratorje študija na daljavo, visokošolske učitelje, snovalce programov, programerje spletnih aplikacij, strokovnjake za video in za strokovnjake za izobraževanje odraslih)

Dallas, Texas, ZDA, 2. do 5. april 2005

Več o letni konferenci lahko preberete na spletni strani:

<http://www.itcnetwork.org/eLearning2005.htm>.

Mladi in računalniška kreativnost - MIRK

10. mednarodna konferenca

Slovenija, 19. do 21. maj 2005

Vsakoletna mednarodna konferenca MIRK je namenjena izmenjavi izkušenj in znanj pri uporabi informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) pri pouku, izobraževanju in usposabljanju. Razpisane teme so:

- IKT pri posameznih predmetnih in strokovnih področjih, v medpredmetnem povezovanju in pri interesnih in drugih izobraževalnih dejavnosti na VIZ v splošnem in poklicnem izobraževanju ter izobraževanju udeležencev s posebnimi potrebami
- informatizacija vzgojno-izobraževalnega zavoda: strategija informatizacije, organizacija, oprema, kadri, odprtost VIZ v lokalni in mednarodni prostor
- raziskovanje in razvoj: strategije in projekti raziskovalnih organizacij

Rok oddaje prispevkov je 1. marec 2005. Več informacij je objavljenih na spletni strani

<http://www.mirk.si>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Conference proceedings [Elektronski vir] / International Conference on Human Resource Management in a Knowledge-based economy, Ljubljana, 2-4 June 2004 ; editors Ivan Svetlik, Jana Nadoh. Ljubljana : Faculty of Social Sciences, 2004. 1 el. optični disk (CD-ROM) ; 12 cm

James, Kathryn; Nightingale, Christine: Discovering potential : a practitioner's guide to supporting improved self-esteem and well-being through adult learning. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2004. 85 str. : graf. prikazi ; 30 cm

Kulić, Radivoje; Despotović, Miomir: Uvod u andragogiju. 2. prerađeno i dopunjeno izd. - Beograd : Svet knjige, 2004. 286 str. : graf. prikazi ; 21 cm

McPherson, Maggie; Nunes, Miguel Baptista: Developing innovation in online learning : an action research framework. London ; New York : RoutledgeFalmer, 2004. 148 str. : graf. prikazi ; 24 cm. (Open and flexible learning series)

Regionalen festival za doživotno učenje : 16ti-19ti oktombri 2003, Skopje = Regionales Festival des lebenslangen Lernens : 16.-19. Oktober 2003, Skopje = Regional Lifelong Learning Festival : 16-19 October 2003, Skopje / [urednici: Maja Avramovska-Trpevska ... [et al.] ; prevod: Daniela Stojanova, Kornelija Utevska-Glogorovska]. - Skopje : Institut za megunarodna sorabotka na Germanskiot sojuz na narodni univerziteti (IIZ/DVV), 2004. - 145 str. : ilustr. ; 29 str.

Aldridge, Fiona; Tuckett, Alan: Business as usual — ? : the NIACE survey on adult participation in learning 2004. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2004. 24 str. : graf. prikazi, tabele ; 30 cm

Becoming the best : educational ambitions for Europe / [authors: Helmut Bachman ... [et al.] ; editor Roger Standaert]. Enschede : Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe = CIDRE, 2003. 256 str. ; 25 cm

Béduwé, Catherine; Planas, Jordi: EDEX : educational expansion and labour market : a comparative study of five European countries - France, Germany, Italy, Spain and the United Kingdom - with special reference to the United States. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2003. 91 str. : ilustr. ; 25 cm. (Cedefop reference series, ISSN 1608-7089 ; 39)

Dearling, Alan: Organising successful learning events : a guide to planning and running conferences, seminars and workshops for anyone involved in facilitating training in the people-services. Rev. and updated ed. Lyme Regis (UK) : Russell House, 2003. xii, 116 str. : ilustr. ; 30 cm

Early identification of skill needs in Europe / Susanne Liane Schmidt, Klaus Schömann, Manfred Tessaring (eds.). Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2003. 334 str. : ilustr. ; 25 cm. (CEDEFOP reference series, ISSN 1608-7089 ; 40)

E-learning for teachers and trainers : innovative practices, skills and competences / Luciano Battezzati...[et al.] ; edited by: Cedefop. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2004. 130 str. : tabele, graf. prikazi ; 25 cm. (Cedefop reference series ; #no. #49, ISSN 1608-7089)

Griffiths, Toni: Learning through work experience for the knowledge economy : issues for educational research and policy /, David Guile ; edited by: Cedefop. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2004. 137 str. : tabele, graf. prikazi ; 25 cm. (Cedefop Reference series ; 48, ISSN 1608-7089)

Joining society : social interaction and learning in adolescence and youth / edited by Anne-Nelly Perret-Clermont ... [et al.]. Cambridge (UK) ; New York : Cambridge University Press, 2004. xvii, 342 str. : ilustr. ; 24 cm. (The Jacobs Foundation series on adolescence)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TVU
2004

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

18.-24.10.2004

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani
<http://tvu.acs.si/razprava>

IZVAJALCI IN PROGRAMI 2004/2005

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2004/2005

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani www.acs.si

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

